

Carla Bodenhausen-Veen



Carla Veen is geboren op 8 december 1905 in Amsterdam. Ze trouwde met Rinze van der Velde op 5 augustus 1929 in Sneek. Ze kregen een zoon Robert (9 juli 1931). Het echtpaar is op 9 mei 1934 gescheiden. Carla hertrouwde in 1934 met George Bodenhausen. Haar beide echtgenotes waren theeplanter. Ook George was eerder getrouwd. Uit dit huwelijk werd Christiaan Wilhelm, Flap (18 augustus 1935) geboren. George werd later administrateur in Mariat. Carla was handwerklerares. Zowel George als Carla waren actief bij Scouting.

In de Tweede Wereldoorlog was Carla met haar zoons geïnterneerd. Tot december 1942 zaten ze in het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar, Noord-Sumatra. Hier was Carla kampleider. Daarna ging ze met haar zoons naar Kamp Brastagi.

Vaan Carla Bodenhausen werd op 30 december 1943 geïnstalleerd als padvindsterleidster. Ze werd in september 1944 bereid gevonden om in kamp Brastagi de jongensgroepen te leiden. Ze leerden de jongens de kunst van het boekbinden en de scouts hielpen mee om de stukgelezen boeken in de bibliotheek weer leesbaar te maken. Robert en Flap waren scout in Kamp Brastagi. Robert werd op 6 maart 1943 als verkenners geïnstalleerd bij de Rimboejagers. Zijn broertje werd op 28 oktober 1943 als welp geïnstalleerd bij de eerste Welpenhorde.

Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereeniging Brastagi. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen gevangen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school met een zeer ruim gymnastieklokaal en het kleinere H.B.S. gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark.

Voor de oorlog was er al een Scoutinggroep in Brastagi. Na de Japanse bezetting stopten de Scoutingactiviteiten. In het geheim vormde Akela van Branningen met een aantal jongens de Pioniersgroep met de patrouilles Arenden en Panters. Om de jongens en meiden in het kamp wat om handen te geven lukte het Akela van Branningen van de Nederlandse kampleiding toestemming te krijgen 'officieel' met Scoutingactiviteiten te starten. Scouting werd in principe door de Japanners verboden, maar soms wel oogluikend toegestaan. Gedurende de oorlog waren ze soms strenger en soms meegaander. Op tien augustus 1942 werd de Afdeling Brastagi opgericht. Het afdelingsbestuur werd gevormd door Hopman

Meijerink, Oehoe Oomen (Kabouters), Akela Hoek (welpen), Akstra De Lavalette (padvindsters) en Akela van Braningen als secretaresse. Voor de jongens waren er 2 welpenhordes en twee jongenstroepen: de Pioniers en de Rimboejagers. Voor de meisjes werd gestart met 2 kabouterkringen en twee meisjestroepen: Skoth (Steeds klaar om te helpen) en Opino (Opgericht in Oorlogstijd). Ze hadden khaki uniformen maar de patrouillelinten waren het enige Scouting kenmerk.

Op 22 december 1942 werden de geïnterneerden uit het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar overgebracht naar Brastagi. Er kwamen bijna 700 mensen bij. De scouts hielpen mee iedereen naar hun slaapverblijf te wijzen en spullen te dragen. Alle lessen op school en bijeenkomsten werden verboden en de lokalen werden gebruikt voor de huisvesting. Mede door de toestroom van de nieuwe bewoners bleek in januari 1943 Scouting zo populair dat er ondertussen 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pioniersstam waren, samen ruim 450 leden. Robert en Flap waren scout in Kamp Brastagi. Robert werd op 6 maart 1943 als verkenners geïnstalleerd bij de Rimboejagers. Zijn broertje werd op 28 oktober 1943 als welp geïnstalleerd bij de eerste Welpenhorde.

Op 31 mei 1943 moesten de oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. Onder de groep zaten ook de oudere patrouilleleiders. Intussen werd ook een nieuw afdelingsbestuur gevormd, omdat Hopman Meijerink door de Japanners zwaar mishandeld was. Naast Hiawatha Van Braningen als presidente en Awanda Put als secretaresse waren Akstra de Lavalette, Akela Hoek en Oehoe Overdijkink bestuurslid.

In het kamp was een loods, opgebouwd van bamboe en bananenblad. In die loods was meubilair opgeslagen. Verstopt in de berg meubelen was wat ruimte vrij gemaakt, waar men illegaal met de jeugd Scouting beoefende. In het geheim natuurlijk waarbij de Japanse bewakers soms lont roken en de jeugd, die gelukkig niet naar boven keken, ter plekke controleerde. In de top onder het dak hing immers de Nederlandse vlag.

Eind '43 was de sfeer in het kamp erg bedrukt en dit raakte ook Scouting. Kinderen liepen weg en jongens die wel lid bleven werden gepest. De twee jongenstroepen werden hierdoor verboden door de afdelingsleiding. Maar begin '44 kwam er weer nieuwe energie. Van Carla Bodenhausen werd op 30 december 1943 geïnstalleerd als padvindsterleidster. Er werd een nieuwe pioniersgroep opgericht met de patrouilles panters, eekhoorns, vossen en bevers. Ria Eikens werd op 30 december 1943 geïnstalleerd als padvindster, samen met Carla Bodenhausen, in aanwezigheid van alle 25 leidsters. Ze werd kampleidster en kreeg het voor elkaar dat de Japanse commandant Scouting toestond. Toen er na verloop van tijd een Japanse official onverwacht op inspectie kwam, droeg Eikens een padvindsters uniform en maakte iedereen zich zorgen om de gevolgen. De Japanner gaf haar hartelijk een hand. Hij was ook scout en had de Jamboree in 1937 bezocht.

Vaan Carla Bodenhausen werd in september 1944 bereid gevonden om de jongensgroepen te leiden. Ze leerden de jongens de kunst van het boekbinden en de scouts hielpen mee om de stukgelezen boeken in de bibliotheek weer leesbaar te maken. Van haar boekbinderij zijn ook diverse boekjes bewaard gebleven zoals "Kampgedichten Kampbinderij 'Bodenhausen'" en 'Voorheen en Thans, Geïllustreerd door Joke Broekema. Ingebonden door: C.

Bodenhausen-Veen', een album met negentien voorstellingen uit het vrouwenkamp Brastagi.

Half december 1944 moesten alle jongens die ouder dan 10 waren het kamp verlaten naar het mannenkamp Si Rengorengo. Dit kamp lag ongeveer 300 km ten zuiden van Medan, midden in de rubberbossen aan de Bila-rivier, volkomen geïsoleerd van de buitenwereld. Er waren geen kampongs in de buurt en de omgeving was moerassig. Het kamp was ondergebracht in barakken. Met open vrachtwagens werden zij vanaf Brastagi naar de hoofdplaats Medan gebracht, sliepen daar een nacht in een voormalige school en werden de volgende dag op het station in open beestenwagens geduwd om vervolgens na een twee dagen lange treinreis aan te komen op een station, dat nog twee uur lopen van het mannenkamp lag. Carla zat hier met haar zoons bij.

Haar man George Bodenhausen is overleden in Birma, waar hij als krijgsgevangene werkte aan de spoorlijn, die over de Rivier Kwai ging. Carla keerde met haar zoons terug naar Nederland. Zij is overleden op 11 januari 1983 in Zandvoort en was toen 77 jaar oud.

Meer informatie

[Gezin Overzicht: Bodenhausen, George Hendrik Christiaan "George" \(genealogie-raamsdonk.nl\)](#)

[Carla Veen \(1905-1983\) » Stamboom Crone » Genealogie Online](#)

[Huwelijk Rinse van der Velde & Rinze van der Velde & Margaretha Martha van der Linden & Carla Veen & Lambertus Jacobus Veen & Clara Wibbina Paehlig op 5 augustus 1929 te Sneek » Open Archieven](#)

[Huwelijk Rinse van der Velde & Carla Veen & Robert van der Velde op 9 mei 1934 te Sneek » Open Archieven](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Dokter Fonds Ziekenhuis Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[BRASTAGI \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

Brastagi kampbewoners 1942-1945

[Brastagi - Wikipedia](#)

[Soengei Sengkol Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Si Regnorengo Rantau Prapat \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke Rantau Prapat \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke - Wikipedia](#)

Logboek Opinotroep (via van Braningen)

[Kampgedichten - Collectiesite Museon - CollectionConnection](#)

[Voorheen en Thans - Collectie Nederland: Musea, Monumenten en Archeologie](#)

Noord Sumatra in Oorlogstijd deel 1942 - uitgave van Stichting Noord Sumatra Documentatie

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.